

HORDALAND TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt:	15.07.2022
Sak nr.:	18-026055KON-THOD/KONS
Dommer:	dommerfullmektig Ingse Narvestad Fatnes
Saken gjelder:	Opptakelse av boet til slutning

Bergen 2017 AS, dets konkursbo

KJENNELSE

Konkurs hos Bergen 2017 AS ble åpnet 12.03.2018.

Retten har oppnevnt advokat Arne Laastad som bostyrer. Retten har oppnevnt statsautorisert revisor Arnfinn Bøthun Fardal som borevisor.

Bostyrer har i sluttinnberetningen av 15. mars 2022 foreslått at boet blir tatt opp til slutning og at det blir fastsatt salærer. Det forventes en dividende på ca. 5,34 % til fordringer klasse II. Prioriterte krav klasse I mottar full dekning.

Innberetningen, regnskap og forslag til godtgjøring har vært sendt kreditorene med frist for bemerkninger.

Norges Cycleforbund (NCF) har i brev av 12.04.2022, 19.05.2022 og 22.06.2022 kommet med innsigelser til bostyreres og borevisors salærforslag. Det er ikke kommet bemerkninger til at boet tas opp til slutning.

Bostyrer har i brev av 03.05.2022, 06.05.2022, 03.06.2022 og 29.06.2022 inngitt merknader til innsigelsen.

Borevisor har i brev av 03.05.2022, 03.06.2022 og 20.06.2022 og 29.06.2022 inngitt merknader til innsigelsen.

Retten har i brev av 23.06.2022 varslet at saken tas opp til avgjørelse på bakgrunn av skriftlig behandling. NCF har bekreftet at det ikke vil komme ytterligere merknader.

Norges Cykleforbund har i hovedtrekk gjort gjeldende:

Bostyrer har satt fristen for merknader i påskeuken, og har dermed begrenset kreditorenes mulighet for å komme med innsigelser.

Bostyrer har i oversendelsesbrevet formulert seg slik at kreditorene må stille sikkerhet for å komme med innsigelser. Dette er ikke korrekt. Det er heller ikke opplyst om muligheten til å fremsette innsigelser mot salæret til borevisor.

Bostyrer burde ha bedt om å få oppnevnt kreditorutvalg i henhold til konkursloven § 83. Kreditorene har ikke fått løpende innsyn i arbeidet utover bostyrers innberetninger og har da ikke noen informasjon for å kunne danne seg noen oppfatning av hvorledes bostyrer forvalter boets midler. Enn videre er det ingen kreditorer som deltar i vurdering av eksempelvis om og hvilke søksmål som boet evt skal ta ut. Salærkravets størrelse tilsier

behov for å involvere andre personer i sitt arbeid for boet. Bostyrer har ikke ivaretatt sitt forvalteransvar, jf. konkursloven § 85 første ledd og Kommentartutgaven til konkursloven v/ro/Wiker s. 313.

Det er ikke i overensstemmelse med konkursloven kap X om boets organer at borevisors vurdering om straffbare forhold er gjengitt i sluttinnberetningen og at bostyrer har sluttet seg til borevisors vurdering.

Det er kun avsatt kr 3 600 til refusjon lønnsgaranti, men det fremgår ikke om selskapet hadde forskuddsbetalt lønn eller feriepenger til de ansatte eller om boet har foretatt utbetaling av lønn eller feriepenger til de ansatte.

Det er uheldig at det står i sluttinnberetningen at bobehandlingen er avsluttet, når bobehandlingens avslutning skal bestemmes av tingretten etter at kreditorene har fått mulighet til å uttale seg.

Bostyrers innberetninger gir for lite informasjon om bobehandlingen. Det er usikkert om bostyrer selv har vurdert straffbare forhold og konkursskarantene. Vurderingen borevisor har gjort er uriktig. Beviskravet for anmeldelsen er skjellig grunn til mistanke og «antas», jf. konkursloven § 120 nr. 5 og 135 2. ledd 2. punktum. Det kreves ikke at det er sannsynlighetsovervekt for et straffbart forhold for at dette skal angis i sluttinnberetningen. Påtalemyndighetene skal vurdere bevisene for straffbare forhold. Vurderingen av erstatningskrav på grunnlag av styreansvar har ingenting med om det foreligger straffbare forhold å gjøre.

Det er brukt mye tid på dokumentgjennomgang, uten at nytten av arbeidet er beskrevet av bostyrer og borevisor. Det er uklart hvorfor det var nødvendig eller ønskelig å gjennomføre et så omfattende og kostbart arbeid. Borevisors salæranmodning burde vært fremlagt for kreditorene.

Bostyrer har tilsynelatende arbeidet med omstøtelige forhold frem til avgivelse av sluttinnberetning, selv om fristen for å fremme omstøtelseskrav utløp 12.03.2019, jf. dekningsloven § 5-15.

Arbeidsfordelingen mellom borevisor og bostyrer fremgår ikke av innberetningene.

Søksmålet mot Hordaland fylkeskommune har tappet boet for betydelige midler, uten at det er spesifisert hvor store kostnader boet hadde til egen prosessfullmektig eller hvor mye tid som er benyttet av bostyrer. Bostyrers forvaltningsansvar tilsier at det skal utvises tilbakeholdenhet med å anlegge søksmål.

Anførslene og dokumentasjon knyttet til styreansvar er mangelfullt og lite gjennomarbeidet. Anførselen om arrangementsavtalens ugyldighet fremstår som et teoretisk og oppkonstruert grunnlag for styreansvar som åpenbart ikke kan føre frem. Det vises her til brev fra Advokatfirma Wiersholm til Wikborg Rein Advokatfirma hhv datert 26. juni 2019 og 17. februar 2020, samt til NCFs innsigelser vedrørende dette kravet, hvor det ble anført at arrangementsavtalen i realiteten ble godkjent av generalforsamlingen da denne besto av de samme personer som styret i NCF, videre at det følger av rettspraksis at bestemmelsen ikke kommer til anvendelse hvor feilen åpenbart ikke kan ha påvirket resultatet. I forhold til boets anførsler om styreansvar etter aksjeloven § 17-1 kan NCF ikke se at det fra boets side er angitt konkrete grunnlag eller bevis for anførselen. Uspesifiserte henvisninger til NTNUs rapport av 21 desember 2018 kan etter NCFs oppfatning ikke danne grunnlag for noe krav.

Påløpt salær står i vesentlig misforhold til bobehandlingens kompleksitet og oppnådd resultat. Bostyrer har utvist et dårlig skjønn og ikke vurdert hva som best tjener fellesskapet.

Borevisors salæroppgave angir ikke hvor mange timer som er benyttet eller hvilke medarbeiderkategorier som er benyttet. Dette bør fremlegges for kreditorene.

Borevisor har brukt til sammen 2 765 timer fra 17 ulike personer med gjennomsnittlig timepris på 1 656 eks mva. Det er brukt 1 116 000 kroner på et dokumentbehandlingsprogram som ikke har bidratt til å bringe midler inn i boet. Prosessen som er benyttet har ikke vært kostnadseffektiv sammenlignet med en vanlig prosess.

Borevisors salær er oppsiktsvekkende høyt i forhold til boets størrelse, aktiva i boet, anmeldte krav og bostyrers honorar. Arbeidet har ikke vært nødvendig i lovens forstand.

Bostyrer har i hovedsak gjort gjeldende:

Innsigelsene fra NCF utløser ikke ny uttalelsesfrist for kreditorene. Konkursloven § 99 første ledd gjelder ikke for salærfastsettelse. Rettens kompetanse til å fastsette salæret kan ikke delegeres til skiftesamlingen.

Det er ikke kommet innsigelser til bobehandling under den fire år lange bobehandlingen. Det er i boinnberetningene gitt orientering om bobehandlingen, påløpt salær og honorar til ekstern juridisk bistand. Det er avholdt flere telefonmøter mellom konkursboet og NCF v/ Knut Glad, uten at det er fremsatt kritikk mot bobehandlingen.

Formuleringen i oversendelsesbrevet med salærfastsettelsen er i tråd med kkl § 122 annet ledd annet punkt. Dette er en standardbrev som er benyttet av flere bostyrere og det er aldri tidligere kommet innvendinger eller spørsmål til formuleringen. Det fremgår at kreditorene kan reise innsigelser til salæret.

Arbeidsfordelingen mellom borevisor og bostyrer har vært rasjonell. Borevisors arbeid ligger innenfor mandatet.

Merknadene om kreditorutvalg har ingen betydning for bostyrers salær. Det er ingen av kreditorene som har framsatt anmodning om å få sitte i kreditorutvalget. NCF har også i telefonsamtale med boet gitt uttrykk for at de ikke ønsket å sitte i kreditorutvalg.

Kostnadene er pådratt fordi boet var av en uvanlig størrelse og en omfattende bobehandling var nødvendig.

Borevisors mandat omfatter å bistå bostyrer med å identifisere mulige omstøtelige, erstatnings- eller strafferettslige forhold. Borevisor har ikke «avgitt» sluttinnberetningen.

Det er gitt utførlige redegjørelser til tingretten under bobehandlingen i forbindelse med samtykker til akonto-salær. Dette er ikke informasjon som skulle fremgå av innberetninger. Det er i tråd med konkursrådets uttalelse nr 61 avsn 19 at bostyrer har behov for fortrolig kommunikasjon med retten under bobehandlingen.

Valget om å engasjere Wikborg Rein som prosessfullmektig ble tatt i samråd med UCI og Possibility AS konkursbo. Filip Truyen er en meget dyktig prosedyreadvokat i tillegg til en av landets fremste eksperter på selskapsrett med en rekke publikasjoner relatert blant annet til styreansvar og aksjonærenes myndighetsmisbruk. Boet fikk 20 % rabatt på Wikborg Rein sine standard timepriser.

Vedrørende avsetning til refusjon av lønnskrav har NAV lønnsgaranti innvilget en av 5 søknader og avslått de øvrige fire. Dette fremgår av protokollen fra fordringsprøvelsen som NCF er kjent med.

Ordlyden i sluttinnberetningen har ikke betydning for salærfastsettelsen. Det vises til konkursloven § 122 første ledd første punktum og § 157 første ledd annet punktum.

De fire avgitte innberetningene fra konkursboet og tre avgitte innberetninger fra borevisor inneholder en utførlig og detaljert beskrivelse av bobehandlingen, problemstillingene som konkursboet og borevisor arbeider med og hvordan disse ble avklart.

Dersom NCF er uenig med bostyreres konklusjon om ikke å inngi anmeldelse mot ledelsen står NCF fritt til å gjøre dette selv.

Konkursboet har gjennomført en korrekt og forsvarlig vurdering av de aktuelle problemstillinger.

I innberetningene fremgår hvilke sentrale problemstillinger bobehandlingen har inneholdt.

Det vises til borevisors redegjørelse for gjennomgang av dokumentasjon. NCFs innsigelser på dette punkt tilsier ikke at retten skal fastsette et redusert salær.

Vedrørende omstøtelige disposisjoner vises til dekningsloven § 5-15 første ledd 3. punkt.

Boets søksmål og anke i saken mot Hordaland Fylkeskommune var en veloverveid beslutning etter vurdering av prosessrisiko fra Wikborg Rein og Rune Sæbøs juridiske betenkning. Konkursboet ble tilført MNOK 5,2 etter at krav om utbetaling av underskuddsgaranti ble fremmet mot Bergen kommune. NCF er selv ansvarlig for at den forutsatte garantien fra Hordaland Fylkeskommune ikke kom på plass, og derfor tapte konkursboet søksmålet, jf. sluttinnberetningen punkt 7. Ingen av kreditorene hadde akseptert at boet ikke gjorde det som var mulig for å få utbetalt underskuddsgarantien som både NCF og selskapets ledelse omtalte som fylkeskommunal garanti.

Boet har gitt NCF en grundig redegjørelse for sin konklusjon og kan ikke forstås på annen måte enn at NCF tok den til etterretning.

Konklusjonen i arbeidet med ansvarskrav mot styret ble utførlig omtalt på side 9-14 i innberetning nr. 3 av 08.05.20.

Salæroppgaven er i tråd med retningslinjene for bostyrere ved Hordaland tingrett, det er ikke et krav om at bostyrer skal angi hvor mange timer bostyrer har brukt til de forskjellige arbeidsoppgavene i boet.

Det er skjønnets og ikke resultatet som skal tillegges vekt ved rettens vurdering av om arbeidet som er utført har vært nødvendig, jf. LB 2018-024124.

Borevisor har i hovedsak gjort gjeldende:

Arbeidet som er utført er i tråd med konkursrådets retningslinjer og mandatet. Det vises til redegjørelser i innberetninger og rapporter til tingretten.

Selskapets håndtering og lagring av informasjon og dokumentasjon skapte utfordringer i arbeid med å sikre, vurdere og analysere informasjonen. Det var nødvendig å bruke et dokumenthåndteringssystem som Relativity.

Som det fremgår av borevisors innberetninger og rapporter om fordringsprøving har arbeidet vært svært utfordrende og tidkrevende som følge av blant annet følgende forhold:

- Svakheter og mangler ved rutiner, intern kontroll og rapportering
- Manglende ajourhold av regnskapet
- Svakheter ved dokumentasjonen av regnskapet

- Store mengder informasjon og dokumentasjon som var fragmentert og spredt på flere lokasjoner og lagringsmedier inklusive private e-postkontoer, pc-er og mobiltelefoner
- Manglende dokumentasjon og formalisering av sentrale avtaler
- Inngåtte avtaler var uklare
- Skifte av regnskapsfører i første kvartal 2017 tett opp til avviklingen av arrangementet
- Bemanningen var ikke tilstrekkelig
- Stort innslag av frivillige som var engasjert under selve avviklingen av arrangementet
- Organisasjonen ble nedbemannet rett etter gjennomført arrangement

Utfordringene påvirket alle deler av arbeidet, herunder:

- Sikring av informasjon og dokumentasjon
- Dokumentsøk i programvaren Relativity, og gjennomgang av dokumenter som er identifisert som relevante for vårt arbeid
- Hosting av programvaren Relativity og brukerlisenser til Relativity
- Gjennomgang av regnskaper og forretningsførsel
- Gjennomgang av vesentlige kontrakter relevant for vårt arbeid
- Økonomiske analyser og vurdering av økonomisk utvikling og insolvenstidspunkt
- Vurdering av erstatnings- og strafferettslige forhold, herunder styreansvar
- Vurdering av behandling av merverdiavgift, utarbeidelse av tilleggsoppgave for å kreve refundert inngående merverdiavgift
- Utarbeidelse og innsendelse av søknad om merverdiavgiftsrefusjon
- Fordringsprøving
- Vurdering av inngåtte avtaler og hvilke rettigheter og forpliktelser som de inngåtte avtalene medførte

Fordringsprøvelsen er blitt sikrere og mer effektiv ved bruk av Relativity,

Innsigelser til omfang og innretning av borevisors arbeid måtte ha vært fremmet på et langt tidligere tidspunkt slik at endringer i mandat eller andre tiltak kunne vært truffet. Arbeidet er utført etter regning og påløpt honorar med detaljert spesifikasjon har løpende vært rapportert til tingretten som del av avregningene av påløpt honorar.

Et bo som har gått over en periode på 4 år som naturlig medfører utskiftninger som følge av at personer slutter (6 personer), studiepermisjon (2 personer) og fødselspermisjoner (1 person). Dette gjør at det er naturlig at flere personer er involvert i arbeidet. Videre er det gjort bruk av spesialister der dette var nødvendig slik det er beskrevet i oversikt over påløpt honorar per 14. mars 2022.

Rettens vurdering

Boet tas opp til slutning

Etter det som er opplyst er det ikke rimelig utsikt til at boet på regningssvarende måte kan tilføres ytterligere aktiva. Det er også gjort tilstrekkelige undersøkelser med hensyn til konkurskarantene og straffbare forhold.

Fordringshaverne har fått tilstrekkelig informasjon til å inngi innsigelser til avslutningen og bostyrers og borevisors salær. Retten finner ikke grunn til å oversende korrespondansen etter NCFs innsigelse til samtlige kreditorer, og heller ikke til å kalle inn til skiftesamling.

Regnskapet godkjennes, med unntak av borevisors og bostyrers salær, jf. nedenfor.

Retten har i dag besluttet å oppta boet til slutning.

Salærfastsettelsen

Til bostyreren, advokat Arne Laastad, er det foreslått et salær på kr 4 763 334 med tillegg av mva. Medgått arbeidstid er oppgitt til 2 700,75 timer. Bostyrer/advokat har utført 2 448,50 timer, ansatt advokatfullmektig har utført 1 time og saksbehandler har utført 251,25 timer. Til borevisor, Anfinn Bothun Fardal, er det foreslått et salær på kr 5 707 697 med tillegg av mva. Det er benyttet til sammen 2765 timer.

I henhold til konkursloven § 157 tredje ledd fastsetter retten godtgjørelse til bostyrer ved kjennelse. Det samme gjelder for bostyrers salær jf. § 158

I henhold til konkursloven § 157 fjerde ledd skal det ved fastsetting av godtgjørelsen tas hensyn til dersom bostyrer eller borevisor «har gjort seg skyldig i forsømmelse i utførelsen av sine plikter». Ut over dette er det ikke i loven sagt noe om hvordan salæret skal fastsettes.

Borgarting Lagmannsrett har i LB-2018-24134 uttalt følgende om vurderingen:

Salærfastsettelsen etter konkursloven § 157 tredje ledd skal skje etter en konkret helhetsvurdering, hvor ulike momenter inngår, herunder boets størrelse, arbeidets art og omfang og vanskelighetsgrad, jf. Huser, Gjeldsforhandling og konkurs, Bind 2, side 496 flg. Salærkravet skal begrenses til det som er nødvendig for å få bobehandlingen betryggende utført. Hva som er nødvendig, vil i utgangspunktet bero på bostyrers skjønn. Bostyrer gis en vid adgang til å vurdere hva som skal foretas, jf. blant annet Wiker, Ro, Konkursloven. Kommentirutgave (2003) side 311. Retten har kun en kontrollerende funksjon, slik at arbeid utover det nødvendige, med en viss skjønnsmargin, ikke honoreres, jf. LB-2006-3477 og LB-2015-44432

Dette er gjennomgående angitt å være vurderingstemaene når domstolene skal vurdere bostyrers salær, og retten tar dette som utgangspunkt for vurderingen i inneværende sak. Retten viser til at også normal timeforbruk vil være et vurderingstema, jf. rt. 1991 s. 175.

Retten har etter en helhetsvurdering kommet til at borevisors salær må reduseres med ca. 30 % og fastsettes til kr 4 000 000,- eks mva og bostyrers salær reduseres med ca 45 % og settes til kr 2 600 000,- eks mva. I helhetsvurderingen er boets størrelse, arbeidets art, vanskelighetsgrad og omfang hensyntatt, og det er også lagt til grunn at borevisor og bostyrer må ha en vid adgang til avgjøre hvilket arbeid som må foretas. Nedenfor redegjøres nærmere for de enkelte momenter som er vektlagt i helhetsvurderingen.

Boets størrelse

Bobehandlingen har vært svært tid- og kostnadskrevende, og går ut over det som kan anses å være normal tidsbruk i et bo av den størrelse det her er tale om. I sluttregnskapet er boet oppført med 16,5 millioner i aktiva, hvorefter 2,6 millioner fordeles på kreditorene. Det er i boet meldt 114 krav som til sammen utgjorde 98 millioner. Etter fordringsprøvelsen utgjør dividendeberettigede krav 49 millioner kroner.

Bobehandlingen har vært svært kostbar og tidkrevende, uten at arbeidet har gitt kreditorene bedre dekning for sine krav. Ca 80 % av boets aktiva har gått til dekning av boarbeidet.

Bergen 2017 AS har vakt betydelig offentlig interesse. Det har vært en uvanlig omfattende fordringsprøvelse, hvor nærmere 50 % av fordringene har falt bort etter prøvingen. Retten legger på denne bakgrunn til grunn at boet har krevd mer arbeid enn boets størrelse isolert skulle tilsi.

Selv om retten er enig med bostyrer og borevisor at boet er større og mer arbeidskrevende enn de fleste bo, mener retten likevel at salæret og arbeidet som er utført går vesentlig ut over det som er «nødvendig» for å gjennomføre en forsvarlig bobehandling i dette boet.

Art og omfang av bostyrers arbeid

Bostyrers oppgaver er i konkursloven § 90 beskrevet slik:

Bostyreren skal vareta fordringshavernes felles interesse overfor den enkelte fordringshaver og overfor tredjeperson. Så langt det er forenlig med disse interessene, skal bostyreren i samarbeid med offentlige myndigheter medvirke til at hensynet til berørte arbeidstakere og særlige samfunnsinteresser varetas under bobehandlingen. Det påhviler bostyreren å foreta det nødvendige for at boet kan bli oppgjort, bl a:

1. *å skaffe rede på hva som hører til boets masse, derunder å undersøke og om nødvendig imøtegå påstander om utlevering av verdier som finnes i boet;*
2. *å innfordre boets utestående fordringer;*
3. *å sørge for bevaring, tilsyn, nødvendig forsikring og mulig forøkning av boets eiendeler og for at de blir solgt så fordelaktig som mulig;*
4. *å bringe på det rene hvilke fordringer som bør godkjennes som dividendeberettigede og eventuelt fortrinnberettigede i boet;*
5. *å avgjøre – med unntak av sin egen, borevisorens og kreditorutvalgsmedlemmenes godtgjørelse – hvilke fordringer som skal godtas som massefordringer og dermed likestilte fordringer;*
6. *å treffe beslutning om opphevelse av konkursbeslaget (abandonering) eller overføring til panthaver for nærmere angitte eiendeler;*
7. *å gi opplysninger som nevnt i § 122a til påtalemyndigheten og Finanstilsynet;*
8. *å gi melding til statsforvalteren så tidlig som mulig dersom virksomheten antas å kunne medføre forurensning som ikke er lovlig uten tillatelse etter forurensningsloven;*
9. *å gi melding så tidlig som mulig til det felles lokale kontoret i arbeids- og velferdsforvaltningen der skyldneren holder til om konkursen og om hvilke arbeidstakere som har krav i boet, dersom det er arbeidstakere i skyldnerens virksomhet*

Retten mener arbeidet bostyrer har utført har dels gått lenger enn det som var i fordringshavernes felles interesse. Deler av arbeidet har vært nødvendig for at boet kunne bli oppgjort, men arbeidet kunne og burde vært stoppet tidligere. Nedenfor redegjøres for rettens vurdering av tidsbruken for de ulike arbeidsoppgaver slik de er beskrevet i arbeidsoppgaven og innberetninger

1. dokumentinnhenting og dokumentgjennomgang

Det er opplyst at det er brukt betydelige ressurser på dokumentinnhenting og dokumentgjennomgang. NCF har anført at det er uklart hvilken nytte dette arbeidet har hatt. Retten er enig i at dette kunne vært bedre redegjort for, og at dokumentgjennomgangen som er foretatt burde vært knyttet til de spesifikke oppgaver i bobehandlingen.

Ut i fra sammenhengen i bostyrers og borevisors innberetninger legger retten til grunn at arbeidet med dokumentinnhenting har knyttet seg til sentrale deler av bobehandlingen som;

- Vurdering av forretningsførsel, insolvenstidspunkt mv.
- Vurdering av straffbare forhold
- Vurdering av mulige erstatningskrav mot styret og ledelse i selskapet
- Innføring av utestående fordringer

Dette er oppgaver som er nødvendig del av bobehandlingen, og retten finner ikke grunnlag for å overprøve bostyrers beslutning om at dokumentinnhenting og dokumentgjennomgangen best lot seg gjennomføre ved bruk av dataverktøyet Relativity. Ut i fra det som er sagt i bostyrers innberetninger om at informasjonen var lagret spredt og lite

systematisk legger retten til grunn at beslutningen om å benytte dokumenthåndteringsverktøyet var en forsvarlig beslutning.

Dokumenthåndtering i seg selv har imidlertid liten verdi for boet, og i den grad det er medgått tid til å gjennomgå dokumentasjon uten at det er relatert til oppgavene i bobehandlingen er dette kostnader som ikke er nødvendige.

2. Garanti fra kommunen

Arbeidet med garantisak fra kommunen er ikke kommentert av NCF, og var ferdigstilt da bostyrer avga innberetning nr. 2 den 15. november 2018. Arbeidet synes i hovedsak å ha bestått i skriftlig korrespondanse med kommunen, og ble avsluttet etter behandling i bystyret hvor det ble besluttet utbetaling av kr 5,2 millioner til boet. Bostyrer har i dette arbeidet også hatt bistand fra ekstern advokat.

Retten legger til grunn at arbeidet var noe tidkrevende. Ettersom bystyret innvilget garantien uten rettslige skritt og bruk av ekstern prosessfullmektig, må det arbeid som det var nødvendig at bostyrer selv utførte med denne saken være begrenset.

3. Sak mot Hordaland Fylkeskommune

Saken mot Hordaland Fylkeskommune har etter det retten forstår vært omfattende og tidkrevende, og en av hovedårsakene til at boet ikke ble avsluttet i 2019.

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange har utarbeidet et notat i saken 11. juni 2018 som påpeker svakheter ved notat fra Kluge forut for behandling av saken i fylkestinget 12. og 13. juni 2018. Det er også innhentet en juridisk betenkning fra professor Rune Sæbø 23. juli 2018. Etter vedtak i fylkestinget gjennomførte boet møte med Hordaland Fylkeskommune 14.08.2018. Beslutning om å ta ut søksmål ble tatt 12. november 2018.

Det er i ettertid klart at konkursboet ville vært tjent med ikke å anke tingrettens dom. Asker og Bærum tingrett uttrykte imidlertid betydelig tvil om resultatet, og saken hadde en potensielt stor oppside for kreditorselskapet. På denne bakgrunn har retten ikke grunn til å anta at bostyrers skjønn var uforsvarlig når søksmål ble tatt ut eller når dommen ble besluttet anket. Retten har her lagt til grunn at kostnadene ved en ankeforhandling må antas å være begrenset, i den forstand at saken allerede var gjennomarbeidet for tingrettens behandling.

I arbeidet har bostyrer hatt bistand av Wikborg Rein, som har vært engasjert som prosessfullmektig, og dette medfører også at det arbeidet som det er nødvendig at bostyrer selv utfører i tilknytning til denne saken er begrenset.

4. Ansvarskrav mot styre og ledelse

Det er etter det opplyste brukt betydelige ressurser på å avklare om det foreligger et erstatningskrav mot styre og ledelse.

Beskrivelsen av hvordan dokumenthåndtering i selskapet var før konkursen og størrelsen på de anmeldte fordringene, medfører at en grundig gjennomgang av dokumentasjon for å avklare eventuelle krav mot styret og ledelsen var en naturlig del av bobehandlingen, og ikke er resultat av et uforsvarlig skjønn fra boets side.

Arbeidet med konsekvensanalyser og de økonomiske sidene av et slikt sak synes i hovedsak å være utført av borevisor. Wikborg Rein har også vært engasjert for å foreta juridiske vurderinger i denne saken og har fremmet krav mot AIG og styremedlemmer, som boet senere har valgt ikke å forfølge. Retten må derfor legge til grunn at bostyrers arbeid med denne saken også har vært begrenset til å administrere saken med kontakt med prosessfullmektigene.

Arbeidet med saken synes videre å ha blitt utført på en måte som ikke er økonomisk fordelaktig for fellesskapet. I innberetning nr. 1 fremgår at varsel om krav ble fremmet av advokat Erik Myhr Nilsen. I Innberetning nr. 2 fremgår at Wikborg Rein er engasjert som prosessfullmektig og har varslet styremedlemmene om krav under ansvarsforsikringen. Årsaken til at boet under bobehandlingen har byttet prosessfullmektig er ikke redegjort for. Prosessfullmektigene ble engasjert før boets vurderinger av økonomiske konsekvenser var ferdigstilt, og det ble klart hvilken gevisnt slike krav eventuelt ville få. I innberetning nr 3, 8. mai 2020 ble det konkludert med at det ikke var hensiktsmessig å fremme krav, men at dette likevel ikke er utelukket for forfølgning av eventuelle krav fra enkeltkreditorer. Det fremstår uskjønnsomt å engasjere to ulike prosessfullmektiger i en sak hvor mulig gevinsten for boet ikke er avklart. Dette tilsier en reduksjon i bostyrers honorar.

5. MVA-kompensasjon

Retten legger til grunn at arbeidet med søknad og klage om merverdiavgiftsrefusjon har vært krevende og omfangsrikt. Etter vedtak i Lotteri og stiftesnemda har imidlertid boet valgt ikke å forfølge kravet. Heller ikke disse arbeidsoppgaven kan rettferdiggjøre en ubegrenset tidsbruk.

6. Ordinært MVA-fradrag

Etter det retten forstår er arbeidet med å utarbeide merverdiavgiftsoppgaver i hovedsak utført av borevisor. Bostyrer må utføre et visst arbeid for å forsikre seg om at opplysningene er korrekte før oppgavene sendes inn, men også her antas arbeidet det var nødvendig og forsvarlig at bostyrer utførte i tillegg til borevisors arbeid å være begrenset.

7. Kartlegge aktiva

Gjennomgang av fordringer mv. har etter det opplyste vært uvanlig arbeidskrevende som følge av dokumenthåndteringen i selskapet. Borevisor har også skrevet mye om dette i sine innberetninger og retten legger til grunn at dette gjenspeiler timebruken.

Etter det opplyste har bostyrer vurdert 10 krav mot ulike debitorer i tillegg til krav mot utenlandske debitorer som ble vurdert ikke å være holdbare. Selv når det hensyntas at avtaleforholdene var uklare, er den tiden som kan benyttes til å avklare slike krav begrenset. Det vises til at forfølgningen av samtlige krav er innstilt fra boets side uten rettslige skritt.

8. Arbeid med lønnskrav

Det er etter det opplyste fremmet 5 lønnskrav i boet. Selv om lønnskravene ikke er kurante, kan heller ikke behandlingen av disse rettferdiggjøre en så omfattende tidsbruk som bostyrer har gjort rede for.

9. Gjennomgang kontoutskrifter siste 3 måneder før konkurs

I arbeidsoppgaven fremgår at bostyrer har gjennomgått kontoutskrifter de siste 3 måneder før konkurs. Dette arbeidet synes å komme i tillegg til gjennomgang revisor har gjort. I den grad en slik gjennomgang har stått for en vesentlig del av tidsbruken, vil det være et unødig dobbeltarbeid.

10. Registrering og prøving av fordringer

Det ble i boet anmeldt krav fra 114 kreditorer pålydende til sammen 98,2 millioner. Tyve av kravene ble ikke innstilt godkjent i henhold til fordringsanmeldelsene og fikk frist for å reise skiftetvist. Etter fordringsprøvingen er kravene betydelig redusert, til 49 385 951,-.

Retten legger til grunn at fordringsprøvingen har vært omfattende. Det er imidlertid opplyst at fordringsprøvelsen i stor grad er utført av utført av revisor. Retten kan ikke se at dette samarbeidet har vært til kreditorfellsesskapets fordel når timelistene fra revisor og bostyrer sees i sammenheng. Dobbeltarbeid skal ikke belastes boet.

11. Utarbeidelse av innberetningene og annen dokumentasjon

Bostyrer har utarbeidet omfattende innberetninger og hatt øvrige korrespondanse med kreditorer og selskapets ledelse. Retten betviler ikke at dette arbeidet har vært omfattende, og har krevd betydelige ressurser, dette tilsier at salæret bør settes noe høyere enn det som anses som vanlig.

Retten finner ikke at bostyrer har opptrådt uskjønnsomt ved formuleringen i oversendelsesbrevet til kreditorene og heller ikke ved å sette 14 dager frist for uttalelse, selv om fristen utløp i påskeuken.

Arbeidets vanskelighetsgrad - bruk av forhøyet sats for bostyrer fra 01.04.2019

Bostyrer har argumentert for at arbeidet med Bergen 2017 AS konkursbo har vært uvanlig omfattende og krevende. I brev av 3. mai 2019 ble det derfor anmodet om forhøyet sats for arbeid utført av bostyrer og Ådne Laastad som bistod under bobehandlingen.

Anmodningen ble ikke uttrykkelig besvart, men retten har samtykket til akontoutbetalinger med forhøyet sats fra dette tidspunkt.

Når det kreves en høyere sats, må bostyrers arbeid forventes å være effektivt og hensiktsmessig. Retten kan ikke se at timebruken til bostyrer gjenspeiles av den høye satsen.

De mer krevende juridiske problemstillingene synes i stor grad å ha vært satt ut til eksterne rådgivere. Søksmålet mot Hordaland Fylkeskommune ble håndtert av prosessfullmektig Wikborg Rein. Både Wikborg Rein og SANDS har vært engasjert i forbindelse med at boet

har varslet erstatningskrav mot AIG og selskapets styre. Videre har borevisor etter det tingretten forstår foretatt mesteparten av arbeidet som er knyttet til merverdiavgiftsoppgaver for å få refunder mva, og borevisor har også bistått i forbindelse med refusjonskravet som ble klaget inn for Lotteri- og stiftelsestilsynet. Når bostyrer i stor grad har satt ut arbeidet som krever særskilt kompetanse, kan han ikke selv også kreve betalt for det samme arbeidet med forhøyet sats.

Ut i fra borevisors og bostyrers innberetninger fremstår det som om borevisor i stor grad har utført arbeid med å gjennomgå fordringer, vurdere straffbare forhold, vurdere omstøtelige forhold mv. Det må være innenfor bostyrers mandat å delegere disse oppgavene når det er hensiktsmessig. Det kan likevel ikke være slik at bostyrer og borevisor skal kreve salær for de samme oppgavene.

Avkortningen for det som må anses som dobbeltarbeid, må skje fra bostyrers salærforslag, ettersom det er han som har styrt bobehandlingen og etter det retten forstår har gitt revisor et videre ansvarsområde enn det som er normalt.

Det synes i hovedsak å være ordinær bobehandling som er utført av bostyrer, og retten kan ikke se at arbeidene som er beskrevet i innberetning nr 1, 2, 3 og 4 rettferdiggjør et salærkrav på 4,76 millioner, når det er betalt 2,67 millioner til eksterne juridiske rådgivere og borevisor har fakturert for 5,7 millioner kroner.

Skjønsvurderingen av bostyrers salær

Etter en samlet vurdering av arbeidet som er utført, herunder arbeidets art, omfang og vanskelighetsgrad, sammenholdt med boets størrelse, og at bostyrer må ta ansvaret for at det ikke utføres dobbeltarbeid, finner retten at bostyrers salær må reduseres med ca 45 % til 2 600 000,- eks. mva.

Borevisors arbeids art og omfang

Borevisors oppgaver følger av konkursloven § 90, som lyder

Det påhviler revisor:

- 1. å gjennomgå og kommentere skyldnerens regnskaper og forretningsførsel og å utarbeide en revisjonsinnberetning i den utstrekning bostyreren antar det har betydning for utarbeidelse av innberetning etter § 120;*
- 2. å revidere boets regnskap i henhold til god revisjonsskikk og å kontrollere utbetalinger fra boet*

Mandatet fra Bergen tingrett 15.03.2018 lyder;

- *Gjennomgå og kommentere konkursdebitors regnskaper og forretningsførsel.*
- *Bistå bostyrer med å identifisere eiendeler og verdier, herunder mulige refusjonskrav.*

- Bistå bostyrer med å identifisere mulig omstøtelige, erstatnings- eller strafferettslige forhold.
- Gi en vurdering av konkursårsak og insolvenstidspunkt.
- Bistå bostyrer i forbindelse med prøving av anmeldte krav.
- Ved behov kan bostyrer søke mer omfattende bistand fra borevisor enn det som fremkommer av mandatet.

I arbeidsoppgaven fra revisor er arbeidet oppsummert som følger:

Kort oppsummert har vårt arbeid bla inkludert:

- Sikring av regnskapsmateriale, informasjon og dokumentasjon
- Dokumentsøk i programvaren Relativity, og gjennomgang av dokumenter som er identifisert som relevante for vårt arbeid
- Hosting av programvaren Relativity og brukerlisenser til Relativity
- Gjennomgang av regnskaper og forretningsførsel
- Gjennomgang av vesentlige kontrakter relevant for vårt arbeid
- Intervjuer med tidligere ansatte, ledelse, regnskapsfører og revisor
- Økonomiske analyser og vurdering av økonomisk utvikling og insolvenstidspunkt
- Vurdering av erstatnings- og strafferettslige forhold, herunder styreansvar
- Gjennomgang og vurdering av behandlingen av merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven og utarbeidelse av tilleggsoppgave for å kreve refundert inngående merverdiavgift
- Utarbeidelse og innsendelse av søknad om merverdiavgiftsrefusjon
- Fordringsprøving
- Oppdateringer relatert til fordringsprøving
- Revisjon av boregnskap
- Bistand i forbindelse med varsel om søksmål
- Bistand i forbindelse med konkursboets søksmål mot Hordaland fylkeskommune
- Bistand i forbindelse innsendelse av merverdiavgiftsoppgaver, herunder tilleggsmelding og korreksjonermeldinger
- Bistand i forbindelse med utarbeidelse av sensitivitetsanalyse tilknyttet styreansvar
- Bistand med vurdering av inngåtte avtaler og hvilke rettigheter og forpliktelser som de inngåtte avtalene medførte

Arbeidet er nærmere beskrevet i borevisors innberetninger. Fordringsprøvingen har som nevnt vært omfattende, og det legges til grunn at det her er nedlagt et betydelig antall timer som må anses både nødvendig og gunstig for kreditorfelleskapet. Videre har borevisor nedlagt et omfattende arbeid i forbindelse med mulig erstatningskrav mot styret og ledelse og kartlegging av straffbare forhold. Også dette må ha vært tidkrevende.

Retten er som nevnt enig i at boet krevde mer arbeid enn et «normalt» bo. Borevisors timebruk og foreslåtte salær er imidlertid langt over det som er «normalt».

Arbeidets vanskelighetsgrad og behov for spesialkompetanse

Fra Bergen tingretts rutiner for bostyrere fremgår at normalsats for borevisors arbeid utgjør 1575 per time. For særskilt krevende arbeid betales etter avtale kr 2100 per time. I borevisors

salæroppgave av 10. november 2018 fremgår at borevisor har beregnet en gjennomsnittlig timepris på kr 3 017 på egne timer. For andre er timeprisen varierende fra kr 790 til 3200. Det foreligger ingen avtale om slike satser mellom borevisor og tingretten, og alene av denne grunn finner retten at salæret må nedsettes vesentlig. Gjennomsnittlig timepris er i den endelige salæroppgaven kr 1 657, retten legger dermed til grunn at en ikke uvesentlig del av de førte timene er beregnet med en salærsats som overstiger Hordaland tingretts retningslinjer. Dette tilsier at salæret må reduseres.

Det er benyttet 15 navngitte ressurser, og 119 timer er utført av «andre». Det fremgår av arbeidsoppgaven at «som en følge av at arbeidet med konkursboet har gått over langt tid har noen sluttet og blitt erstattet av nye». Retten kan ikke se at en slik anvendelse av resurser har vært til fordel for kreditorfellesskapet. Med så mange ulike personer som jobber med det samme materialet, må det forekomme dobbeltarbeid, idet den samme informasjonen må gjennomgås flere ganger av ulike personer som ledd i borevisors ulike arbeidsoppgaver. Dette taler for at salæret skal reduseres.

Retten følger borevisors argumentasjon for at det for enkelte av arbeidsoppgavene var nødvendig å benytte spesialkompetanse. Dette gjelder inngivelse av mva-oppgavene og søknad om mva-refusjon.

For datahåndteringen har bostyrer og borevisor benyttet et datahåndteringsprogram, hvor det er krevet dekket 1 100 383 kr til hosting og brukerlisenser. Retten kan ikke se at det ut over dette beløpet skal være grunn til å kreve ytterligere kompensasjon for datahåndtering.

Skjønnsvurderingen

Retten finner etter en helhetlig vurdering, hvor det er vektlagt at boet er mer arbeidskrevende og krevde større kompetanse knyttet til datahåndtering enn det som er normalt, at borevisor har utført flere oppgaver enn det som er normalt etter avtale med bostyrer og arbeidets vanskelighetsgrad og omfang, at borevisors godtgjørelse settes til 4 000 000,- eks mva. I dette inngår utgifter til Relativity og utlegg. Det er da også tatt hensyn til at også borevisor må ha en vid kompetanse til å vurdere hvordan arbeidet best skal utføres.

Retten bemerker at forskudd gitt under bobehandlingen er gitt med forbehold om tilbakebetaling dersom salæret skulle bli satt til et lavere beløp. At borevisor ikke har fått merknader til sitt salær før kreditorene fikk salæroppgaven til uttalelse kan ikke være avgjørende for salærfastsettelsen. Borevisor som er oppnevnt av retten må forutsette å innrette sitt arbeid på en hensiktsmessig måte, og til priser som er avklart med retten på forhånd. Samtykke til akonto-salær er gitt med forbehold om tilbakebetaling dersom salæret skulle bli redusert ved salærfastsettelsen.

Etter en samlet vurdering av arbeidet som er utført, herunder arbeidets art, omfang og vanskelighetsgrad, sammenholdt med boets størrelse, reduseres borevisors salær med ca 30 % til 4 000 000,- eks. mva.

SLUTNING

1. Boet blir tatt opp til slutning.
2. Salær til advokat Arne Laastad settes til kr 2 600 000, med tillegg av mva. kr 650 000, til sammen til 3 250 000.
3. Salær til borevisor Anfinn Bøthun Fardal settes til kr 4 000 000 med tillegg av mva. kr 1 000 000, til sammen kr 5 000 000.

Ingse Narvestad Fatnes

Rettsboken med kjennelsen meddeles bostyreren som forutsettes å gjøre den kjent for skyldneren, konkursrekvirenten og kreditorutvalget.

Bostyreren skal snarest mulig foreta sluttutlodning og meddele den til alle fordringshavere med godkjente fordringer, jf. konkursloven § 128 første og fjerde ledd. Det skal samtidig opplyses om klageretten etter konkursloven § 130. Retten skal underrettes om utsendingen.

Bostyreren skal foreta utbetalinger av dividende så snart klagefristen er utløpt og eventuelle klager er rettskraftig avgjort. Utbetalingslisten skal, etter at utbetalingene er foretatt, sendes retten med bekreftelser iht. konkursloven § 132 tredje ledd. Samtidig sendes kopi av utlodningen til Konkursregisteret.

Dokument i samsvar med original

Jannicke Stien

Saksbehandler